

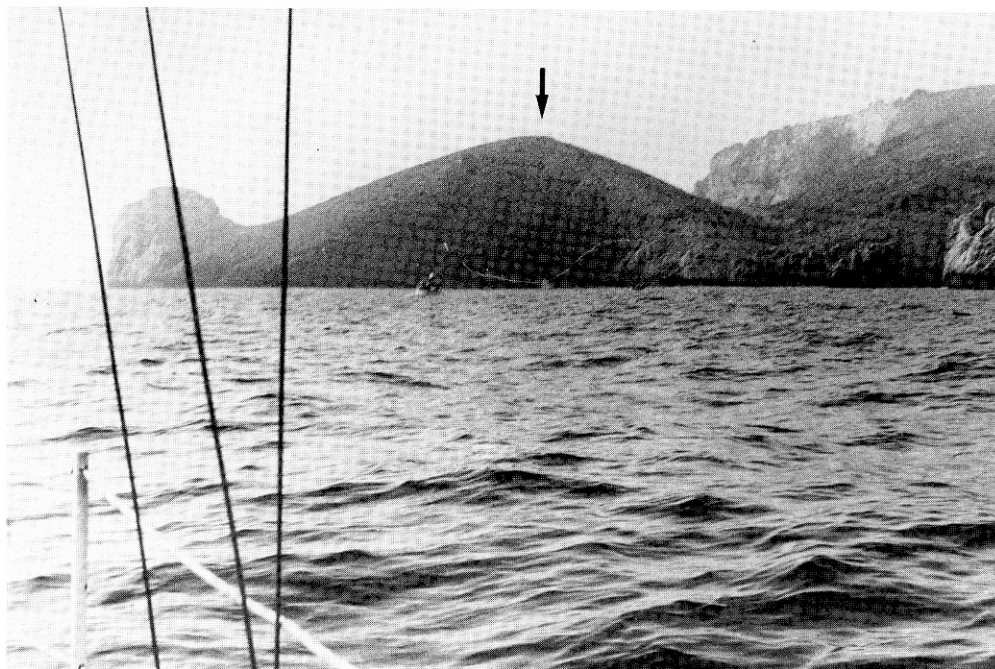
L'EDAT DEL FERRO

Durant la primera fase de desenvolupament del període de transformació de l'Edat del Bronze a la del Ferro (-1100, -900), la població que s'havia establert al Baix Empordà i concentrada als turons de la platja de Pals, desapareix en el període posterior, a la recerca de nous terrenys no afectats pels llocs pantanosos de caire aiguamollencs. Aquestes poblacions quedaren abandonades, al fet que els sòls de les vores dels aiguamolls es tornen salats al cap de poc temps, a causa de l'evaporació de l'aigua pel sòl i de la penetració de l'aigua salada del mar cap als aiguamolls, convertint el terreny en inepte i infectat. Desconeixem la capacitat de l'home antic per drenar aquestes aigües salades i convertir els terrenys en productius.

La fase entremig de l'Edat del Bronze a la del Ferro (-900, -700), és marcada per la introducció d'un nou ritus funerari: **la incineració**, la qual s'inicia a l'Alt Empordà, des d'Empúries, **-la necròpolis Parrallí-**, fins a Agullana, **-la necròpolis de Can Bech de Baix-**. El ritu de la incineració per enterrar els morts es modifica i es generalitza dins l'Edat del Ferro (700 abans de la nostra era).

Els inicis d'aquesta nova era, són marcats per la introducció d'un element nou, en el camí de la tecnologia metal·lúrgica: **el ferro**, provocat per noves poblacions que modifiquen el ritu funerari de la incineració.

La necròpolis de **la Foradada** n'és un cas exemplar; les tombes es troben a la carena del promontori, al cim del Cap Castell: en alguna de les tombes s'observa una orientació dirigida al Nord, al pic del Paní; l'estructura externa general està formada per

Península de Cap Castell, al cim de la qual es troba la necròpolis d'incineració tumulària de la Foradada.

l'aixecament d'una paret de forma ovalada o circular, en forma de pou, sobre la superfície, amb restes de coberta tumulària. Les cendres del mort, en la majoria dels casos, estan en contacte directe amb el terra, sense la protecció de l'urna, que a vegades esdevé inexistent. Dins la cambra es troba l'aixovar. En un dels enterraments l'aixovar estava format per nou vasos ceràmics i dues petxines: "Glycymeris" i "Vieira", ambdues espècies marines i comestibles. Aquest tipus d'estructura funerària es troba també a Lleida i a l'Aquitània, la majoria d'elles datades pels autors, a finals del s. -VII i començaments del s. -VI.

Amb la necròpolis de **la Foradada** es demostra la presència de la **incineració tumulària**: canvi estructural en el ritu funerari de la incineració. Aquesta consisteix en la cremació del cadàver, la deposició de les cendres del mort dins una urna sense tapar, o en contacte amb el terra, i la formació o construcció d'una estructura interna/externa de forma circular que recorda a la usada als enterraments dels Túmul·ls a l'Edat del Bronze, o als enterraments megàlits. L'estructura funerària és a vegades tan complexa, en relació a la incineració senzilla, que el cobriment requereix la construcció d'un petit montícul de terra que recorda un "túmul". Aquest ritual limita l'espai del mort, protegeix les cendres i senyalitza la tomba.

L'Edat del Ferro procedirà també a la fase de formació dels grans poblats, situats ara fora de l'àrea del Montgrí: l'**Illa d'en Reixac** o el **Puig de Sant Antoni**, ambdós a Ullastret, i amb contactes mediterranis importants, principalment fenicis, etruscs i grecs, els quals introdueixen el coneixement de la ceràmica **elaborada a torn** i de la **manufactura del ferro**.